

31989L0048

L 19/16

IL-ĠURNAL UFFIĊJALI TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ

24.1.1989

ID-DIRETTIVA TAL-KUNSILL

tal-21 ta' Diċembru 1988

dwar sistema ġenerali għar-rikonoxximent ta' diplomi ta' edukazzjoni oghla mogħtija mal-kompletar ta' l-edukazzjoni u t-tahriġ professjonali ta' mill-inqas tliet snin

(89/48/KEE)

IL-KUNSILL TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ekonomika Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 49, 57(1) u 66 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni ⁽¹⁾,

B'kooperazzjoni mal-Parlament Ewropew ⁽²⁾,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali ⁽³⁾,

Billi, skond l-Artikolu 3(ċ) tat-Trattat l-abolizzjoni, bejn l-Istati Membri, ta' ostakoli għal-libertà ta' moviment għal persuni u servizzi tikkostitwixxi wahda mill-oġġettivi tal-Komunità; billi, għal ċittadini ta' l-Istati Membri, dan ifisser b'mod partikolari l-possibiltà li wiehed iwettaq professjoni, kemm jekk bhala persuna li taħdem għal rasha kemm jekk bhala impjegat, fi Stat Membru ta' xort' oħra minn dak li fih akkwistaw il-kwalifiki professjonali tagħhom;

Billi d-dispożizzjonijiet adottati sa issa mill-Kunsill, u li skondhom l-Istati Membri jirrikonoxxu reċiprokament u għal skopijiet professjonali diplomi ta' edukazzjoni oghla mahruġa fit-territorju tagħhom, jirrigwardaw biss ftit professjonijiet; billi l-livell u d-dewmien ta' l-edukazzjoni u t-tahriġ li jirregolaw l-aċċess għal daww il-professjonijiet ġew regolati b' mod simili fl-Istati Membri kollha jew kienu is-suġġett ta' l-armonizzazzjoni minima meħtieġa

sabiex jiġu stabbiliti sistemi settorjali għar-rikonoxximent reċiproku ta' diplomi;

Billi, sabiex tiġi pprovduta risposta malajr għal dak li jistennew iċ-ċittadini ta' pajjiżi Komunitarji li għandhom diplomi ta' edukazzjoni oghla mogħtija mal-kompletar ta' l-edukazzjoni u t-tahriġ professjonali mahruġa fi Stat Membru ta' xort' oħra minn dik li fih huma jixtiequ jwettqu l-professjoni tagħhom, metodu iehor ta' rikonoxximent ta' dawn id-diplomi għandu wkoll jitwaqqaf sabiex ikun possibbli għal daww kollha kkonċernati biex iwettqu daww l-attivitajiet professjonali kollha li fi Stat Membru ospitanti huma dipendenti fuq il-kompletar ta' edukazzjoni u t-tahriġ post-sekondarju, sakemm dawn għandhom dik id-diploma li tippreparahom għal daww l-attivitajiet mogħtija mal-kompletar ta' kors ta' studji li jdum mill-inqas tliet snin u mahruġ fi Stat Membru iehor;

Billi dan l-obbjettiv jista' jintlaħaq bl-introduzzjoni ta' sistema ġenerali għar-rikonoxximent ta' diplomi ta' edukazzjoni oghla mogħtija mal-kompletar ta' edukazzjoni u t-tahriġ professjonali ta' mill-inqas tliet snin;

Billi, għal daww il-professjonijiet li għat-tweġiq tagħhom il-Komunità ma stabbilitx il-livell minimu neċessarju ta' kwalifiki, l-Istati Membri jirriservaw l-għażla li jstabbilixxu dan il-livell bl-iskop li jiggarrantixxu l-kwalità tas-servizzi pprovduti fit-territorju tagħhom; billi, madanakollu, dawn ma jistgħux, mingħajr ma jiksru l-obbligi tagħhom stabbiliti fl-Artikolu 5 tat-Trattat, jeħtieġu li ċittadin ta' Stat Membru jakkwista daww il-kwalifiki li ġeneralment huma jiddeterminaw biss b'referenza għal diplomi mahruġa taħt is-sistemi proprji ta' edukazzjoni nazzjonali, meta il-persuna kkonċernata tkun diġà akkwistat parti minn jew il-kwalifiki kollha fi Stat Membru iehor; billi, bhala

⁽¹⁾ ĠU C 217, tat-28.8.1985, p. 3, u ĠU C 143, ta' l-10.6.1986, p. 7.

⁽²⁾ ĠU C 345, tal-31.12.1985, p. 80, u ĠU C 309, tal-5.12.1988.

⁽³⁾ ĠU C 75, tat-3.4.1986, p. 5.

riżultat, kull Stat Membru ospitanti li fih tkun regolata professjoni hu mehtieġ jiehu kont tal-kwalifiki akkwistati fi Stat Membru ieħor u li jiddetermina jekk dawk il-kwalifiki jikkorrispondux għall-kwalifiki li jehtieġ l-Istat Membru kkonċernat;

Billi l-kollaborazzjoni bejn l-Istati Membri hija xierqa sabiex tiġi faċilitata l-konformità tagħhom ma' dawk l-obbligji; billi, għalhekk, il-mezzi ta' l-organizzazzjoni ta' din il-kollaborazzjoni għandhom jiġu stabbiliti;

Billi il-kliem "attività professjonali regolata" għandhom jiġu definiti sabiex jittiehed kont tas-sitwazzjonijiet soċjoloġiċi nazzjonali li jvarjaw; billi l-kliem m' għandhomx ikopru biss attivitajiet professjonali li l-aċċess għalihom huwa soġġett, fi Stat Membru, għall-pussess ta' diploma, iżda ukoll attivitajiet professjonali, li l-aċċess għalihom mhux ristrett meta dawn jiġu prattikati taht titolu professjonali riservat għat-titolari ta' ċerti kwalifiki; billi l-assocjazzjonijiet u l-organizzazzjonijiet professjonali li jagħtu dawn it-titoli lill-membri tagħhom u li huma rikonoxxuti mill-awtoritajiet pubbliċi ma jistgħux jinvokaw il-pożizzjoni privata tagħhom sabiex jevitaw applikazzjoni tas-sistema prevista b'din id-Direttiva;

Billi huwa wkoll neċessarju li jiġu determinati l-karatteristiċi ta' l-esperjenza professjonali jew il-perjodu ta' adattament li l-Istat Membru ospitanti jista' jehtieġ mill-persuna kkonċernata f'addizzjoni għad-diploma ta' edukazzjoni oġhla, meta l-kwalifiki tal-persuna ma jikkorrispondux għal dawk stabbiliti mid-dispożizzjonijiet nazzjonali;

Billi *aptitude test* jista' wkoll jiġi introdott minflok il-perjodu ta' adattament; billi l-effett tat-tnejn ikun li titjeb is-sitwazzjoni ezistenti fir-rigward tar-rikonoxximent reċiproku ta' diplomi bejn l-Istati Membri u għalhekk li jiġi ffaċilitat il-moviment hieles tal-persuni fil-Komunità; billi l-funzjoni tagħhom hija li jistmaw l-abilità tal-migrant, li huwa persuna li diġà rċeviet it-taħriġ professjonali tagħha fi Stat Membru ieħor, biex jaddatta għal dan l-ambjent professjonali ġdid; billi, min-naħa tal-migrant, *aptitude test* ikollu l-vantaġġ li jnaqqas it-tul tal-perjodu ta' prattika; billi, fil-principju, l-għażla bejn il-perjodu ta' addattament u *aptitude test* għandha ssir mill-migrant; billi, madanakollu, n-natura ta' ċerti professjonijiet hija tali li l-Istati Membri għandhom jingħataw il-permess li jippreskrivu, taht ċerti kondizzjonijiet, jew il-perjodu ta' addattament jew it-*test*; billi, b'mod partikolari, id-differenzi bejn is-sistemi legali ta' l-Istati Membri, filwaqt li jistgħu ivarjaw fil-kobor minn Stat Membru għal ieħor, jisthoqqilhom dispożizzjonijiet speċjali ladarba, bħala regola, l-edukazzjoni jew it-taħriġ li jivverifikaw id-diploma, iċ-ċertifikat jew provi oħrajn ta' kwalifiki formali fil-qasam tal-ligi fl-Istat Membru ta' l-origini ma jkoprux it-tagħrif legali mehtieġ fl-Istat Membru ospitanti fir-rigward tal-qasam legali korrispondenti;

Billi, barraminnekk, is-sistema generali għar-rikonoxximent ta' diplomi ta' edukazzjoni oġhla la hi maħsuba biex temenda r-regoli, inkluzi dawk li jirrigwardaw l-etika professjonali applikabbli għal kull persuna li ttwettaq professjoni fit-territorju ta' Stat Membru u lanqas biex teskludi l-migranti mill-applikazzjoni ta' dawk ir-regoli; billi dik is-sistema hija ristretta biex tistabbilixxi

arranġamenti approprjati sabiex jiġi assigurat illi l-migranti jikkonformaw mar-regoli professjonali ta' l-Istat Membru ospitanti;

Billi l-Artikoli 49, 57(1) u 66 tat-Trattat jagħtu s-setgħa lill-Komunità li tadotta dispożizzjonijiet neċessarji għall-introduzzjoni u l-operazzjoni ta' din is-sistema;

Billi s-sistema generali għar-rikonoxximent ta' diplomi ta' edukazzjoni oġhla hija kompletament mingħajr preġudizzju għall-applikazzjoni ta' l-Artikolu 48(4) u l-Artikolu 55 tat-Trattat;

Billi din is-sistema, bit-tishih tad-dritt ta' ċittadin Komunitarju li juża l-kapaċitajiet professjonali tiegħu f' kull Stat Membru, iżżid u ssahhah id-dritt tiegħu li jakkwista dawn il-kapaċitajiet kull meta jixtieq;

Billi din is-sistema għandha tiġi evalwata, wara li tkun fis-seħh għal ċertu żmien, sabiex jiġi determinat kemm topera b'effiċjenza u b'mod partikolari kif din tista' tittejjeb jew il-qasam ta' l-applikazzjoni tagħha estiża,

ADOTTA DIN ID-DIRETTIVA:

L-Artikolu 1

Għall-iskopijiet ta' din id-Direttiva id-definizzjonijiet li ġejjin għandhom japplikaw:

- (a) diploma: kull diploma, ċertifikat jew prova oħra ta' kwalifiki formali jew kull sett ta' dawn id-diplomi, ċertifikati jew provi oħrajn:
- li ngħatat minn awtorità kompetenti fi Stat Membru, mahtur skond il-ligijiet, ir-regolamenti jew id-disposizzjonijiet amministrattivi proprji;
  - li turi li t-titolari ikun ikkompleta b' suċċess kors post-sekondarju ta' mill-inqas tliet snin, jew ta' dewmien ekwivalenti *part-time*, f'università jew stabbiliment ta' edukazzjoni oġhla jew stabbiliment ieħor ta' livell simili u, meta approprjat, li huwa jkun ikkompleta b' suċċess it-taħriġ professjonali mehtieġ minbarra il-kors post-sekondarju, u
  - li turi li t-titolari jkollu l-kwalifiki professjonali mehtieġa għall-bidu jew it-twerttjg ta' professjoni regolata f' dak l-Istat Membru,

sakemm l-edukazzjoni u t-taħriġ ivverifikati mid-diploma, iċ-ċertifikat jew provi oħrajn ta' kwalifiki formali jkunu ġew irċevuti prinċipalment fil-Komunità, jew it-titolari tagħhom ikollu tliet snin esperjenza professjonali iċċertifikata mill-Istat Membru li rrikonoxxa diploma, ċertifikat jew prova oħra ta' kwalifiki formali ta' pajjiż terz.

Dan li ġej għandu jiġi trattat bl-istess mod bħal diploma, fis-sens ta' l-ewwel subparagrafu: kull diploma, ċertifikat jew

- prova oħra ta' kwalifiki formali jew kull sett ta' diplomi, ċertifikati jew provi oħrajn bħal dawn mogħtija minn awtorità kompetenti fi Stat Membru jekk din tkun inġenat mal-kompletar b' suċċess ta' edukazzjoni u taħriġ irċevut fil-Komunità u rikonoxxut minn awtorità kompetenti f' dak l-Istat Membru bħala ta' livell ekwivalenti u jekk dan jagħti l-istess drittijiet fir-rigward tal-bidu u t-tweqqig ta' professjoni regolata f'dak l-Istat Membru;
- (b) Stat Membru ospitanti: Kull Stat Membru li fih ċittadin ta' Stat Membru japplika sabiex iwettaq professjoni soġġetta għar-regolament f' dak l-Istat Membru, ta' xort'oħra mill-Istat li fih huwa akkwista d-diploma tiegħu jew beda għall-ewwel darba l-professjoni inkwistjoni;
- (c) professjoni regolata: l-attività professjonali regolata jew sensiela ta' attivitajiet li jikkostitwixxu din il-professjoni fi Stat Membru;
- (d) attività professjonali regolata: attività professjonali, sa fejn il-bidu jew it-tweqqig ta' din l-attività jew wahda mill-modi tat-tweqqig tagħha fi Stat Membru hija soġġetta, direttament jew indirettament permezz ta' liġijiet, regolamenti jew dispożizzjonijiet amministrattivi, għall-pussess ta' diploma. Dan li ġej, b'mod partikolari għandu jikkostitwixxi mod tat-tweqqig ta' attività professjonali regolata:
- it-tweqqig ta' attività taħt titolu professjonali, sa fejn l-użu ta' dan it-titolu huwa riservat għat-titolari ta' diploma rregolata b' liġijiet, regolamenti jew dispożizzjonijiet amministrattivi,
  - it-tweqqig ta' attività professjonali li tirrigwarda s-saħħa, sa fejn ir-remunerazzjoni u/jew ir-rimbors għal din l-attività jkunu soġġetti minhabba l-arranġamenti nazzjonali tas-sigurtà soċjali għall-pussess ta' diploma.
- Meta l-ewwel subparagrafu ma japplikax, attività professjonali għandha titqies bħala attività professjonali regolata jekk din tkun imwettqa mill-membri ta' assoċjazzjoni jew organizzazzjoni li l-iskop tagħhom huwa, b'mod partikolari, li jippromwovu u jzommu *standard* għoli fil-qasam professjonali kkonċernat u li, biex jintlaħaq dak l-iskop, huma rikonoxxuti f' forma speċjali minn Stat Membru u:
- jagħtu diploma lill-membri tagħhom,
  - assiguraw li l-membri tagħhom jirrispettaw ir-regoli ta' kondotta professjonali li jippreskrivu, u
  - jagħtuhom id-dritt li jużaw titolu jew ittri ta' deskrizzjoni, jew li jibbenefikaw minn *status* li jikkorrispondu ma' dik id-diploma.
- Lista mhux definittiva ta' assoċjazzjonijiet jew organizzazzjonijiet li, meta din id-Direttiva tiġi adottata, jissodisfaw il-kondizzjonijiet tat-tieni subparagrafu li jinsab fl-Anness. Kull meta Stat Membru jagħti r-rikonoxximent imsemmi fit-tieni subparagrafu lil assoċjazzjoni jew organizzazzjoni, dan għandu jinforma lill-Kummissjoni b' dan, u din tippubblika din l-informazzjoni fil-*Ġurnal Uffiċjali tal-Komunitajiet Ewropej*.
- (e) esperjenza professjonali: it-tweqqig fil-fatt u skond il-liġi tal-professjoni kkonċernata fi Stat Membru;
- (f) perjodu ta' addattament: it-tweqqig ta' professjoni regolata fl-Istat Membru ospitanti taħt ir-responsabbiltà ta' membru kwalifikat ta' dik il-professjoni, u dan il-perjodu ta' Prattika sorveljata jkun possibbilment akkompanjat b'taħriġ ulterjuri. Dan il-perjodu ta' Prattika sorveljata għandu jkun is-sugġett ta' stima. Ir-regoli dettaljati li jirregolaw il-perjodu ta' addattament u l-istima tiegħu kif ukoll l-*istatus* tal-persuna migranti taħt sorveljanza għandhom jiġu stabbiliti mill-awtorità kompetenti fl-Istati Membri ospitanti u;
- (g) *aptitude test*: test limitat għat-tagħrif professjonali ta' l-applikant, magħmul mill-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istat Membru ospitanti bl-iskop li tiġi stmata l-abilità ta' l-applikant li jwettaq professjoni regolata f' dak l-Istat Membru.
- Sabiex jiġi permess li dan it-test jitwettaq, l-awtoritajiet kompetenti għandhom ifasslu lista ta' sugġetti li, abbażi ta' paragon ta' l-edukazzjoni u t-taħriġ meħtieġa fl-Istat Membru u dak irċevut mill-applikant, mhumiex koperti mid-diploma jew prova oħra ta' kwalifiki formali posseduti mill-applikant.
- L-*aptitude test* għandu jiehju kont tal-fatt li l-applikant huwa professjonist kwalifikat fl-Istat Membru ta' l-orijini jew fl-Istat Membru minn fejn ikun ġej. Għandu jkopri sugġetti li għandhom jintagħzlu minn dawk fuq il-lista, li t-tagħrif tagħhom huwa essenzjali sabiex ikun possibli li wiehed jeżerċita l-professjoni fl-Istat Membru ospitanti. It-test jista' wkoll jinkludi t-tagħrif tar-regoli professjonali applikabbli għall-attivitajiet inkwistjoni fl-Istat Membru ospitanti. L-applikazzjoni dettaljata ta' l-*aptitude test* għandha tiġi determinata mill-awtoritajiet kompetenti ta' dak l-Istat b' konsiderazzjoni xierqa għar-regoli tal-liġi Komunitarja.
- L-*istatus*, fl-Istat Membru ospitanti, ta' l-applikant li jixtieq jipprepara ruhu għall-*aptitude test* dak l-Istat għandu jiġi determinat mill-awtoritajiet kompetenti f' dak l-Istat.

L-Artikolu 2

Din id-Direttiva għandha tapplika għal kull ċittadin ta' Stat Membru li jixtieq iwettaq professjoni regolata fi Stat Membru ospitanti bħala persuna li taħdem għal rasha jew bħala persuna impjegata.

Din id-Direttiva m' għandhiex tapplika għal professjonijiet li huma s-sugġett ta' Direttiva separata li tistabbilixxi arranġamenti għar-rikonoxximent reciproku ta' diplomi mill-Istati Membri.

L-Artikolu 3

Meta, fi Stat Membru ospitanti, il-bidu jew it-tweqqi ta' professjoni regolata huwa soġġett għall-pussess ta' diploma, l-awtorità kompetenti ma tistax, fuq il-bażi ta' kwalifiki inadegwati, tirrifjuta li tawtorizza ċittadin ta' Stat Membru milli jibda jew iwettaq dik il-professjoni bl-istess kondizzjonijiet li japplikaw għaċ-ċittadini proprji stess:

- (a) jekk l-applikant għandu d-diploma meħtieġa fi Stat Membru iehor għall-bidu jew it-tweqqi tal-professjoni inkwistjoni fit-territorju tiegħu, u din id-diploma tkun inġhatat fi Stat Membru; jew
- (b) jekk l-applikant ikun wettaq il-professjoni inkwistjoni *full-time* għal sentejn matul l-ghaxar snin preċedenti fi Stat Membru iehor li ma jirregolax dik il-professjoni, fis-sens ta' l-Artikolu 1(ċ) u l-ewwel subparagrafu ta' l-Artikolu 1(d), u għandu prova ta' kwalifika formali waħda jew aktar:
  - li inġhataw minn awtorità kompetenti fi Stat Membru, nominata skond il-liġijiet, ir-regolamenti jew id-dispożizzjonijiet amministrattivi ta' dak l-Istat,
  - li juru li t-titolari ikun temm b' suċċess kors post sekondarju ta' mill-anqas tliet snin, jew ta' dewmien ekwivalenti *part-time*, f' università jew stabbiliment ta' edukazzjoni oghla jew stabbiliment iehor ta' livell simili ta' Stat Membru u, meta appropjat, li huwa jkun temm b' suċċess it-taħriġ professjonali meħtieġ minbarra l-kors post-sekondarju u
  - li ppreparaw it-titolari għat-tweqqi tal-professjoni tiegħu.

Dan li ġej għandu jiġi trattat bl-istess mod bħall-prova ta' kwalifiki formali msemmija fl-ewwel subparagrafu: kwalunkwe kwalifiki formali jew kull sett ta' dawn il-kwalifiki formali mogħtija minn awtorità kompetenti fi Stat Membru jekk dawn jingħataw mal-kompletar b'suċċess ta' taħriġ riċevut fil-Komunità u huwa rikonoxxut minn dak l-Istat Membru bħala ta' livell ekwivalenti, sakemm l-Istati Membri l-ohrajn u l-Kummissjoni jkunu ġew notifikati b' dan ir-rikonoxximent.

L-Artikolu 4

1. Minkejja l-Artikolu 3, l-Istat Membru ospitanti jista' wkoll jitolb lill-applikant:

- (a) jipprovi prova ta' esperjenza professjonali, meta d-dewmien ta' l-edukazzjoni u t-taħriġ meħud bħala sostenn għal din l-applikazzjoni, kif stabbilit fl-Artikolu 3 (a) u (b), huwa mill-anqas sena inqas minn dak meħtieġ fl-Istat Membru ospitanti. F'dan il-każ, il-perjodu ta' esperjenza professjonali meħtieġ:
  - ma jistax jaqbeż id-doppju tan-nuqqas fid-dewmien ta' l-edukazzjoni u t-taħriġ meta in-nuqqas jirrelata għal studji post-sekondarji u/jew għal perjodu ta' Prattika bi

prova mwettqa taht il-kontroll ta' persuna professjonali ta' sorveljanza u li jintemm b' eżami,

- ma jistax jaqbeż in-nuqqas meta in-nuqqas jirrelata għall-prattika professjonali akkwistata bl-assistenza ta' membru kwalifikat tal-professjoni.

Fil-każ ta' diplomi fis-sens ta' l-aħħar subparagrafu ta' l-Artikolu 1 (a), id-dewmien ta' l-edukazzjoni u t-taħriġ rikonoxxut bħala ta' livell ekwivalenti għandu jiġi determinat bħal dak għall-edukazzjoni u t-taħriġ definiti fl-ewwel subparagrafu ta' l-Artikolu 1 (a).

Meta jiġu applikati dawn id-dispożizzjonijiet, għandu jittiehed kont ta' l-esperjenza professjonali msemmija fl-Artikolu 3 (b).

Fil-każijiet kollha, l-esperjenza professjonali meħtieġa ma tistax taqbeż l-erba' snin

- (b) jikkompleta perjodu ta' addattament li ma jaqbiżx it-tliet snin jew jiehu *aptitude test*:
  - meta l-kwistjonijiet koperti bl-edukazzjoni u t-taħriġ li huwa rċieva kif stabbilit fl-Artikolu 3(a) u (b), jvarjaw sostanzjalment minn dawk koperti mid-diploma meħtieġa fl-Istat Membru ospitanti, jew
  - meta, fil-każ imsemmi fl-Artikolu 3(a), il-professjoni regolata fl-Istat Membru ospitanti tikkomprendi attività professjonali waħda jew aktar li mhumiex fil-professjoni regolata fl-Istat Membru minn fejn joriġina jew ikun ġej l-applikant u dik id-differenza tikkorrispondi għall-edukazzjoni u t-taħriġ speċifiku meħtieġ fl-Istat Membru ospitanti u tkopri materji li jvarjaw sostanzjalment minn dawk koperti mid-diploma murija mill-applikant, jew
  - meta, fil-każ imsemmi fl-Artikolu 3(b), il-professjoni regolata fl-Istat Membru ospitanti tikkomprendi attività professjonali waħda jew aktar li mhumiex fil-professjoni mwettqa mill-applikant fl-Istat Membru minn fejn huwa joriġina jew ikun ġej u dik id-differenza tikkorrispondi għal edukazzjoni u taħriġ speċifiku meħtieġ fl-Istat Membru ospitanti u tkopri materji li jvarjaw sostanzjalment minn dawk koperti minn prova ta' kwalifiki formali murija mill-applikant.

Jekk l-Istat Membru ospitanti juża din il-possibiltà, dan għandu jagħti lill-applikant id-dritt li jagħzel bejn il-perjodu ta' addattament jew *aptitude test*. B'deroga minn dan il-prinċipju, għall-professjonijiet li l-prattika tagħhom titlob taħriġ preċiż tal-ligi nazzjonali u li fir-rigward tagħhom il-provvista ta' pariri u/jew assistenza li tikkonċerna l-ligi nazzjonali hija aspett essenzjali u kostanti ta' l-attività professjonali, l-Istat Membru ospitanti jista' jistipula jew perjodu ta' addattament jew *aptitude test*. Meta l-Istat Membru ospitanti jkun beħsiebu jintroduċi derogi għal professjonijiet ohrajn fir-rigward tad-dritt ta' l-applikant li jagħzel, il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 10 għandha tapplika.

2. Madanakollu, l-Istat Membru ospitanti ma jistax japplika d-dispożizzjonijiet tal-paragrafu 1 (a) u (b) kumulattivament.

L-Artikolu 5

Mingħajr preġudizzju għall-Artikoli 3 u 4, Stat Membru ospitanti jista' jippermetti lill-applikant, bl-iskop li jitjiebu l-possibilitajiet tiegħu li jaddatta għall-ambjent professjonali f' dak l-Istat, li jżvolgi hemmhekk, abbażi ta' l-ekwivalenza, dik il-parti ta' l-edukazzjoni u t-taħriġ professjonali tiegħu rappreżentat mill-prattika professjonali, akkwistata bl-assistenza ta' membru kwalifikat tal-professjoni, li huwa ma jkunx żvolgja fl-Istat Membru tiegħu ta' l-oriġini jew fl-Istat Membru minn fejn ikun ġej.

L-Artikolu 6

1. Meta l-awtorità kompetenti ta' Stat Membru ospitanti tehtieg minn persuni li jixtiequ jibdew professjoni regolata prova li huma ta' karattru jew ta' reputazzjoni tajba jew li huma ma ġewx dikjarati falluti, jew tissospendi jew tippobjixxi t-twertiq ta' dik il-professjoni fil-każ ta' mġieba ħażina professjonali serja jew reat kriminali, dak l-Istat għandu jaċċetta bhala prova suffiċjenti, fir-rigward ta' ċittadini ta' Stati Membri li jixtiequ jwettqu dik il-professjoni fit-territorju tiegħu, il-produzzjoni ta' dokumenti mahruġa mill-awtoritajiet kompetenti fl-Istat Membru ta' l-oriġini jew l-Istat Membru minn fejn ikun ġej iċ-ċittadin barrani li juru li dawk il-htigijiet huma sodisfatti.

Meta l-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istat Membru ta' l-oriġini jew l-Istat Membru minn fejn ikun ġej iċ-ċittadin barrani ma jhorigux id-dokumenti msemmija fl-ewwel subparagrafu, dawn id-dokumenti għandhom jiġu sostitwiti b'dikjarazzjoni fuq ġurament — jew, fi Stati fejn m'hemm l-ebda dispożizzjoni għal dikjarazzjoni fuq ġurament, minn dikjarazzjoni solenni — magħmula mill-persuna kkonċernata quddiem awtorità ġudizzjarja jew amministrattiva kompetenti jew, meta approprijat, quddiem nutar jew korp professjonali kwalifikat ta' l-Istat Membru ta' l-oriġini jew l-Istat Membru minn fejn tkun ġejja l-persuna; din l-awtorità jew nutar għandhom jhorigu ċertifikat li jipprova l-awtenticità tad-dikjarazzjoni fuq ġurament jew dikjarazzjoni solenni.

2. Meta l-awtorità kompetenti ta' Stat Membru ospitanti tehtieg minn ċittadini ta' dak l-Istat Membru li jixtiequ jibdew jew iwettqu professjoni regolata ċertifikat ta' sahha fiżika jew mentali, dik l-awtorità għandha taċċetta bhala prova suffiċjenti f'dan ir-rigward il-preżentazzjoni tad-dokument mehtieg fl-Istat Membru ta' l-oriġini jew fl-Istat Membru minn fejn ikun ġej iċ-ċittadin barrani.

Meta l-Istat Membru ta' l-oriġini jew l-Istat Membru minn fejn ikun ġej iċ-ċittadin barrani ma jimponi l-ebda htiega ta' din in-natura fuq dawk li jixtiequ jibdew jew iwettqu l-professjoni inkwistjoni, l-Istat Membru ospitanti għandu jaċċetta minn dawn iċ-ċittadini ċertifikat mahruġ minn awtorità kompetenti f' dak l-Istat li jikkorrispondi għaċ-ċertifikati mahruġa fl-Istat Membru ospitanti.

3. L-awtoritajiet kompetenti ta' Stati Membri ospitanti u jistgħu jehtegu li d-dokumenti u ċ-ċertifikati msemmija fil-paragrafi 1 u 2 ikunu preżentati sa mhux aktar minn tliet xhur wara d-data tal-hruġ tagħhom.

4. Meta l-awtorità kompetenti ta' Stat Membru ospitanti tehtieg ċittadini ta' dak l-Istat Membru li jixtiequ jibdew jew iwettqu

professjoni regolata li jiehdu ġurament jew jagħmlu dikjarazzjoni solenni u meta l-forma ta' dan il-ġurament jew dikjarazzjoni ma tkunx tista' tiġi użata minn ċittadini ta' Stati Membri oħrajn, dik l-awtorità għandha tiżgura li forma approprijata u ekwivalenti ta' ġurament jew dikjarazzjoni tiġi offerta lill-persuna kkonċernata.

L-Artikolu 7

1. L-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri għandhom jirrikonoxxu d-dritt ta' ċittadini ta' Stati Membri li jissodisfaw il-kondizzjonijiet għall-bidu u t-twertiq ta' professjoni regolata fit-territorju tagħhom li jużaw it-titolu professjonali ta' l-Istat Membru ospitanti li jikkorrispondi għal dik il-professjoni.

2. L-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri ospitanti għandhom jirrikonoxxu d-dritt ta' ċittadini ta' Stati Membri li jissodisfaw il-kondizzjonijiet għall-bidu u t-twertiq ta' professjoni regolata fit-territorju tagħhom li jużaw it-titolu akkademiku legali tagħhom u, meta approprijat, l-abbrevjazzjoni tiegħu li tohroġ mill-Istat Membru ta' l-oriġini tagħhom jew mill-Istat Membru minn fejn ikunu ġejjin, bil-lingwa ta' dak l-Istat. L-Istat Membru ospitanti jista' jitlob li dan it-titolu ikollu warajh l-isem u l-post ta' l-istabbiliment jew tal-bord ta' l-eżami li jkun tah.

3. Meta professjoni tkun regolata fi Stat Membru ospitanti minn assoċjazzjoni jew organizzazzjoni msemmija fl-Artikolu 1 (d), ċittadini ta' Stati Membri għandhom ikunu ntitolati biss għall-użu tat-titolu professjonali jew ta' ittri ta' deskrizzjoni mogħtija minn dik l-organizzazzjoni jew assoċjazzjoni mal-prova tas-shubija.

Meta l-assoċjazzjoni jew l-organizzazzjoni jagħmlu s-shubija soġġetta għal ċerti htigiet ta' kwalifiki, dawn jistgħu jiġu applikati għal ċittadini ta' Stati Membri oħrajn li jkunu fil-pussess ta' diploma fis-sens ta' l-Artikolu 1(a) jew kwalifika formali fis-sens ta' l-Artikolu 3(b) biss skond din id-Direttiva, b'mod partikolari l-Artikoli 3 u 4.

L-Artikolu 8

1. L-Istat Membru ospitanti għandu jaċċetta bhala prova li l-kondizzjonijiet stabbiliti fl-Artikoli 3 u 4 issodisfaw iċ-ċertifikati u d-dokumenti mahruġa mill-awtoritajiet kompetenti fl-Istati Membri, li l-persuna kkonċernata għandha tissottometti bhala sostenn ta' l-applikazzjoni tagħha biex twettaq il-professjoni kkonċernata.

2. Il-proċedura għall-kontroll ta' applikazzjoni għat-twertiq ta' professjoni regolata għandha tiġi kompletata mill-aktar fis u r-rizultat jiġi kkomunikat f'deċiżjoni raġunata ta' l-awtorità kompetenti fl-Istat Membru ospitanti mhux aktar tard minn erba' xhur wara l-preżentazzjoni tad-dokumenti kollha li jirrelataw għall-persuna kkonċernata. Għandu jkun hemm rimedju disponibbli kontra din id-deċiżjoni, jew in-nuqqas tagħha, quddiem qorti jew tribunal skond id-dispożizzjonijiet tal-liġi nazzjonali.

L-Artikolu 9

1. L-Istati Membri għandhom jinnominaw, fil-perjodu previst fl-Artikolu 12, l-awtoritajiet kompetenti li jkunu ingħataw is-setgħa li jirċievu l-applikazzjonijiet u li jiehdu d-deċiżjonijiet imsemmija f'din id-Direttiva.

Huma għandhom jikkomunikaw din l-informazzjoni lill-Istati Membri l-oħra u lill-Kummissjoni.

2. Kull Stat Membru għandu jinnomina persuna responsabbli għall-koordinazzjoni ta' l-attivajiet ta' l-awtoritajiet imsemmija fil-paragrafu 1 u għandu jinforma lill-Istati Membri l-oħrajn u lill-Kummissjoni b' dan. Ir-rwol tiegħu għandu jkun li jippromwovi l-applikazzjoni uniformi ta' din id-Direttiva għall-professionijiet kollha kkonċernati. Grupp li jikkoordina għandu jitwaqqaf taht il-protezzjoni tal-Kummissjoni, kompost mill-koordinaturi appuntati minn kull Stat Membru jew id-deputati tagħhom u ppresedut mir-rappreżentant tal-Kummissjoni.

Ix-xogħol ta' dan il-grupp għandu jkun:

- li jiffaċilita l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva,
- li jiġbor l-informazzjoni utli kollha għall-applikazzjoni tagħha fl-Istati Membri.

Il-grupp jista' jiġi kkonsultat mill-Kummissjoni dwar kull bdil fis-sistema eżistenti li jista' jiġi kontemplat.

3. L-Istati Membri għandhom jiehu miżuri sabiex jipprovdu l-informazzjoni neċessarja dwar ir-rikonoxximent ta' diplomi fil-qafas ta' din id-Direttiva. Jistgħu jiġu assistiti f' dan ix-xogħol miċ-ċentru ta' informazzjoni dwar ir-rikonoxximent akkademiku ta' diplomi u perjodi ta' studju stabbiliti mill-Istati Membri fil-qafas tar-Riżoluzzjoni tal-Kunsill u l-Ministri ta' l-Edukazzjoni li ltaqgħu fil-Kunsill tad-9 ta' Frar 1976⁽¹⁾, u, meta approprijat, l-assoċjazzjonijiet jew l-organizzazzjonijiet professjonali rilevanti. Il-Kummissjoni għandha tiegħu l-inizjattivi neċessarji sabiex tiżgura l-iżvilupp u l-koordinazzjoni tal-komunikazzjoni ta' l-informazzjoni neċessarja.

L-Artikolu 10

1. Jekk, skond it-tielet sentenza tat-tieni subparagrafu ta' l-Artikolu 4(1)(b), Stat Membru jipproponi li ma jagħtix lill-applikanti d-dritt li jagħzlu bejn perjodu ta' addattament jew *aptitude test* fir-rigward ta' professjoni fis-sens ta' din id-Direttiva, dan għandu minnufih jikkomunika lill-Kummissjoni l-abbozz korrispondenti tad-dispożizzjoni. Għandu fl-istess hin jinnotifika lill-Kummissjoni bir-raġunijiet li jagħmlu l-applikazzjoni ta' din id-dispożizzjoni neċessarja.

Il-Kummissjoni għandha immedjatament tinnotifika lill-Istati Membri l-oħrajn b' kull abbozz li tkun irċeviet; hija tista' ukoll tik-konsulta l-grupp ta' koordinazzjoni msemmi fl-Artikolu 9(2) ta' l-abbozz.

2. Mingħajr preġudizzju għall-possibiltà tal-Kummissjoni u l-Istati Membri l-oħra li jgħaddu kummenti fuq l-abbozz, l-Istat Membru jista' jadotta id-dispożizzjoni biss jekk il-Kummissjoni ma tkunx hadet deċiżjoni għall-kuntrarju fi żmien tliet xhur.

3. Fuq it-talba ta' Stat Membru jew tal-Kummissjoni, l-Istati Membri għandhom jikkomunikawhom, mingħajr dewmien, it-test definittiv ta' disposizzjoni li tohroġ mill-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu.

L-Artikolu 11

Wara l-iskadenza tal-perjodu previst fl-Artikolu 12, l-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni, kull sentejn, rapport dwar l-applikazzjoni tas-sistema introdotta.

Filmkien mar-rimarki ġenerali, dan ir-rapport għandu jkun fi sommarju statistiku tad-deċiżjonijiet mehuda u deskrizzjoni tal-problemi prinċipali li johorġu mill-applikazzjoni tad-Direttiva.

L-Artikolu 12

L-Istati Membri għandhom jiehu l-miżuri neċessarji sabiex jikkonformaw ma' din id-Direttiva fi żmien sentejn min-notifika tagħha⁽²⁾. Għandhom minnufih jinformaw lill-Kummissjoni bihom.

L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-dispożizzjonijiet prinċipali tal-liġi nazzjonali li huma jadottaw fil-qasam irregolat b'din id-Direttiva.

L-Artikolu 13

Mhux aktar tard minn hames snin wara d-data speċifikata fl-Artikolu 12, il-Kummissjoni għandha tirrapporta lill-Parlament Ewropew u l-Kunsill dwar l-istat ta' l-applikazzjoni tas-sistema ġenerali għar-rikonoxximent ta' diplomi ta' edukazzjoni oghla mogħtija mal-kompletar ta' edukazzjoni u taħriġ professjonali ta' mill-inqas tliet snin.

Wara li tikkonduċi l-konsultazzjonijiet kollha neċessarja, il-Kummissjoni għandha, f' din l-okkażjoni, tippreżenta l-konkluzjonijiet tagħha fir-rigward ta' kull tibdil li għandu bżonn isir fis-sistema kif inhi. Fl-istess hin il-Kummissjoni għandha, meta approprijat, tissottometti proposti għal titjib fis-sistema preżenti fl-interess ta' l-iffaċilitar ulterjuri tal-libertà ta' moviment, id-dritt ta' l-istabbiliment u l-libertà li jiġu pprovduti servizzi tal-persuni koperti minn din id-Direttiva.

L-Artikolu 14

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmula fi Brussel, fil-21 ta' Diċembru 1988.

Għall-Kunsill

Il-President

V. PAPANDREOU

(1) ĠU C 38, tad-19.2.1976, p. 1.

(2) Din id-Direttiva ġiet notifikata lill-Istati Membri fl-4 ta' Jannar 1989.

L-ANNEX

Lista ta' assoċjazzjonijiet jew organizzazzjonijiet professjonali li jissodisfaw il-kondizzjonijiet tat-tieni subparagrafu ta' l-Artikolu 1 (d)L-IRLANDA ⁽¹⁾

1. The Institute of Chartered Accountants in Ireland ⁽²⁾
2. The Institute of Certified Public Accountants in Ireland ⁽²⁾
3. The Association of Certified Accountants ⁽²⁾
4. Institution of Engineers of Ireland
5. Irish Planning Institute

IR-RENJU UNIT

1. Institute of Chartered Accountants in England and Wales
2. Institute of Chartered Accountants of Scotland
3. Institute of Chartered Accountants in Ireland
4. Chartered Association of Certified Accountants
5. Chartered Institute of Loss Adjusters
6. Chartered Institute of Management Accountants
7. Institute of Chartered Secretaries and Administrators
8. Chartered Insurance Institute
9. Institute of Actuaries
10. Faculty of Actuaries
11. Chartered Institute of Bankers
12. Institute of Bankers in Scotland
13. Royal Institution of Chartered Surveyors
14. Royal Town Planning Institute
15. Chartered Society of Physiotherapy
16. Royal Society of Chemistry
17. British Psychological Society
18. Library Association
19. Institute of Chartered Foresters
20. Chartered Institute of Building
21. Engineering Council
22. Institute of Energy
23. Institution of Structural Engineers
24. Institution of Civil Engineers
25. Institution of Mining Engineers
26. Institution of Mining and Metallurgy

⁽¹⁾ Ċittadini Irlandizi huma ukoll membri tal-korpi elenkati tar-Renju Unit li ġejjin:

Institute of Chartered Accountants in England and Wales
 Institute of Chartered Accountants of Scotland
 Institute of Actuaries
 Faculty of Actuaries
 The Chartered Institute of Management Accountants
 Institute of Chartered Secretaries and Administrators
 Royal Town Planning Institute
 Royal Institution of Chartered Surveyors
 Chartered Institute of Building.

⁽²⁾ Għall-ghanijiet ta' l-attività tal-verifika biss.

27. Institution of Electrical Engineers
  28. Institution of Gas Engineers
  29. Institution of Mechanical Engineers
  30. Institution of Chemical Engineers
  31. Institution of Production Engineers
  32. Institution of Marine Engineers
  33. Royal Institution of Naval Architects
  34. Royal Aeronautical Society
  35. Institute of Metals
  36. Chartered Institution of Building Services Engineers
  37. Institute of Measurement and Control
  38. British Computer Society
-